МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

doi: 10.12958/2227-2631-2019-1-40-108-117

Ірина Антонян,

старший викладач кафедри іноземних мов

ДЗ „Національна академія Національної гвардії України”

<https://orcid.org/0000-0002-8202-4078>

Наталія Попович,

старший викладач кафедри іноземних мов

ДЗ „Національна академія Національної гвардії України”

<https://orcid.org/0000-0001-9966-1877>

У статті розглянуто питання використання інтерактивних методів навчання при викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти і поєднання їх у цілісну систему, яка передбачає відповідно до цілей навчання найбільш раціональне застосування відібраних з урахуванням принципів комунікативності, доцільності впровадження та взаємного доповнення інтерактивних методів, прийомів, засобів і форм навчання іноземних мов з метою досягнення заздалегідь запланованого (бажаного) навчального результату. Сформульовано сутність та мету інтерактивного навчання, яка полягає у визначенні актуальності використання інтерактивних технологій навчання іноземних мов при підготовці фахівців, упровадження нових ефективних методів і засобів навчання. Виокремлено переваги новітніх інтерактивних методів навчання перед традиційними, найвагомішими з яких вважають опанування за короткий час великої кількості навчального матеріалу й формулювання навичок толерантного спілкування, вміння аргументувати свій погляд, знаходити альтернативне вирішення проблеми. Проаналізовано методи інтерактивного навчання від найпоширеніших традиційних до новітніх надсучасних, які застосовують під час навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. Наголошено, що інтерактивне навчання має включати використання рольових ігор, методів проєктів, організацію дискусій тощо. Схарактеризовано цілі застосування комп'ютерно зорієнтованих методів навчання іноземних мов. Підкреслено важливість отримання сукупного ефекту, який на фоні програмного засвоєння знань сприяє формуванню комунікаційних умінь, найвагомішими з яких є вміння співробітничати й розширювати пізнавальні можливості суб'єктів навчання, зокрема в здобуванні, аналізі та застосуванні інформації з різних джерел, а також комунікативна компетентність і толерантність, яка характеризується сприйняттям інших людей і забезпечує повноту та адекватність спілкування в різних ситуаціях. Звернено увагу на актуальність

подальшого пошуку нових тенденцій і застосування їх у процесі навчання іноземних мов.

Ключові слова: інтерактивні технології навчання іноземних мов, інтерактивні методи, засоби, прийоми і форми навчання іноземних мов, креативне інноваційне мислення, комп'ютерно зорієнтовані засоби навчання.

This article deals with the issues of application and combination of interactive methods of teaching foreign languages in higher educational institutions into a coherent system that provides for the most rational use of selected interactive methods, techniques and forms of teaching foreign languages. The main features of modern technology of education are determined, as the systematic method of creation, application and definition of the whole process of learning and knowledge acquisition, taking into account technical and human resources and their interaction, which aims at optimizing education. The essence and purpose of interactive learning is formulated, which is to determine the topicality of interactive technologies of teaching foreign languages usage while training specialists, introduction of new effective teaching methods. The interactive teaching methods are analyzed, from the most common traditional ones to the up-to-date modern techniques used in teaching foreign languages in higher educational institutions. It is noted that interactive learning should include foremost the use of role games, project methods, organization of discussions, and so on. Attention is paid to the relevance of the further search for new trends and their application in the process of teaching foreign languages.

Key words: interactive technologies of teaching foreign languages, interactive methods, means, techniques and forms of teaching foreign languages, creative innovative thinking, computer-oriented teaching aids.

Вступ. Одним із пріоритетних питань сьогодення при викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти визнають питання використання інтерактивних методів навчання іноземних мов і поєднання їх у цілісну систему, яка передбачає відповідно до цілей навчання найраціональніше застосування відібраних з урахуванням принципів комунікативності, доцільності впровадження та взаємного доповнення інтерактивних методів, прийомів, засобів і форм навчання іноземних мов з метою досягнення заздалегідь запланованого (бажаного) навчального результату. При цьому велику увагу слід приділяти формуванню креативного інноваційного мислення суб'єктів навчання. Складність вивчення феномену креативності полягає в тому, що механізм його формування та розвитку не піддається формалізації, наприклад, не існує типового зразка правильної методики викладання, позитивної творчої поведінки на заняттях або в позааудиторний час. Для того, щоб досягнути креативності, слід кидати виклик консервативним твердженням, адже, рухаючись проторованим шляхом, наше мислення часто випускає з поля

зору приховані можливості, що знаходяться поза ним. Дисципліна „Іноземна мова” є креативною і по суті, і за призначенням. Тому евристичні методи, такі як мозкова атака, метод ситуаційного навчання, навчання дією, робота в парах та командах, метод проектів, тобто активні методи навчання, повинні повсякчасно застосовуватися на заняттях з іноземної мови для подальшого розвитку творчого мислення.

Актуальність теми зумовлено вдосконаленням системи вищої освіти на сучасному етапі, що ґрунтується на вивченні потреб сьогодення та спрямовується на втілення цих потреб у життя. При розгляді проблеми якості викладання та рівня володіння іноземною мовою суб'єктами навчання ми базуємося на припущенні, що за умови збільшення кількості годин аудиторних занять існує теоретична можливість підняття рівня знань на один рівень. А при використанні комбінованої методики якості та ефективності навчання іноземної мови підвищиться, якщо постійно проводити модернізацію змісту та структури навчання, використовуючи досвід вітчизняних і зарубіжних досліджень, а також практичного надбання у сфері навчання іноземної мови суб'єктів навчання. Крім того, слід проводити відбір змісту навчального курсу на початковому етапі у співвідношенні з можливістю засвоєння матеріалу суб'єктами навчання, вилучати із змісту неактуальні для майбутнього професійного середовища моменти. Практичне застосування елементів різних методик та підходів неможливе без теоретичної основи, тому наше дослідження буде розпочате з короткого теоретичного аналізу, що поступово має перейти до аналізу результатів практичного застосування. Підходом у методиці навчання мови можна вважати глобальне розуміння процесів навчання й вивчення мови. А обізнаний і еклектичний педагог використовуватиме кілька методологічних засад у спеціальному пристосуванні їх до кожного окремого заняття. Викладач завжди використовує комбіновані методики, вибір яких залежить від нагальних проблем контингенту, який проходить навчання, та умов навчання. Тому необхідним складником успішності вивчення іноземної мови є напрацювання креативних підходів до викладання дисципліни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування інтерактивних методів навчання іноземних мов (далі – ІМ) у закладах вищої освіти в умовах швидкого розвитку комп'ютерних технологій, розвитку нових методів навчання та методичних прийомів викладання ІМ репрезентовано в працях таких науковців, як Т. Безродних, О. Бігич, Н. Кочубей, С. Сисоєва, М. Соловей, Є. Спіцин та ін. Організація аналогічного процесу під час комп'ютерно зорієнтованого, зокрема й дистанційного, навчання є проблемою, яку на сьогодні вивчають багато науковців, як-от: В. Биков, Р. Гуревич, В. Кухаренко, П. Стефаненко та ін. Над питаннями визначення поняття методу навчання та класифікаціями традиційних методів навчання працювали Ю. Бабанський, М. Верзилін, Е. Голант, І. Лернер, С. Ніколаєва, Е. Полат, Г. Саранцев, М. Скаткін. Процеси інтеграції мобільних технологій у навчання іноземної мови

досліджували такі науковці, як Л. Бірецька, І. Мусаєлян, Н. Огородникова та ін. Проблему використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобів для формування у здобувачів вищої освіти іншомовної комунікативної компетентності вивчали О. Зайцева, Ю. Тімкіна, О. Шульгіна та ін.

Мета статті – визначення актуальності використання інтерактивних технологій навчання іноземних мов при підготовці фахівців, упровадження нових ефективних методів і засобів навчання.

Методи дослідження. У загальному розумінні технологія навчання означає системний метод створення, застосування й визначення всього процесу навчання та засвоєння знань, з урахуванням технічних і людських ресурсів та їхньої взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти. Технологію навчання також часто трактують як галузь застосування системи наукових принципів до програмування процесу навчання й використання їх у навчальній практиці з орієнтацією на детальні цілі навчання, які допускають їх оцінювання. Ця галузь зорієнтована більшою мірою на того, хто навчається, а не предмет вивчення, на перевірку виробленої практики (методів і техніки навчання) в ході емпіричного аналізу й широкого використання аудіовізуальних засобів у навчанні, визначає практику в тісному зв'язку з теорією навчання (Гончаренко, 1997).

Суттєвість сучасної технології навчання полягає у визначенні найраціональніших способів досягнення навчальної мети. При цьому освітній процес слід розглядати комплексно як систему й не можна обмежуватись аналізом лише окремих її складників. Комплексне використання сучасних методів навчання, технічних засобів і носіїв навчальної інформації є однією із головних особливостей сучасної технології навчання (Гончаров, 2007).

На думку С. Сисоєвої, технологія навчання включає сукупність форм, методів, прийомів, методик, засобів, що дозволяють гарантовано досягти запланованого результату. Отже, у цьому контексті форми й методи, методики й засоби, прийоми навчання є тими структурними елементами, з яких конструюється технологія навчання відповідно до цілей та запланованих (бажаних) результатів освітнього процесу. Вона також вважає, що провідна функція в проектуванні технології навчання належить викладачеві, який відповідно до визначеної мети освітнього процесу, запитів та можливостей тих, хто навчається, добирає зміст, форми й методи навчання, їхню послідовність, час та етапи застосування таким чином, щоб досягти запланованого гарантованого позитивного результату (Сисоєва, 2011).

Виклад основного змісту. Для створеної викладачем технології навчання при вивченні здобувачами вищої освіти тієї чи тієї дисципліни характерно, окрім системної організації навчання з комплексним використанням відібраних методів, прийомів, форм та засобів навчання, також урахування специфічних методичних принципів у процесі

навчання, характерних для вивчення саме цієї дисципліни. Таким провідним методичним принципом навчання іноземних мов, як відомо, є принцип комунікативності, що передбачає побудову процесу навчання іноземної мови як моделі процесу реальної комунікації. Принцип комунікації зумовлює добір відповідних інтерактивних методів, прийомів, засобів та форм навчання. Тому ключовим поняттям навчально-виховного процесу є інтерактивність.

Інтерактивний означає здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання здобувачів вищої освіти – це спеціальна організація їхньої пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання. Його слід розглядати як навчання з використанням інтерактивних технологій (Пошетун, Пироженко, 2004).

Інтерактивні технології навчання можна створювати й упроваджувати в процес традиційного та інноваційного навчання студентів із застосуванням комп'ютерно зорієнтованих засобів та методів навчання. Організація процесу спілкування в процесі традиційного безкомп'ютерного навчання є простим завданням (опитування, обговорення, проведення семінарів, лекцій, круглих столів тощо). Інтерактивні технології щодо процесу навчання іноземних мов визначають діалог як провідну форму навчально-пізнавальної інтерактивної взаємодії з оперативним зворотним зв'язком.

У сучасній методиці навчання іноземних мов поняття *метод навчання* трактується як шлях до поставленої мети й означає спосіб упорядкованої діяльності викладача та суб'єкта навчання на шляху до поставлених цілей навчання. Серед них розрізняють традиційні та сучасні інноваційні методи навчання. Спочатку вчені визначали джерело знань як загальну ознаку класифікації традиційних методів навчання, а саме: практику, наочність, слово. Згодом з'явилися інші класифікації, що розкрили їхню багатогранність (Наволокова, 2011). Методи навчання стали вирізняти за характером пізнавальної діяльності – інформаційно-рецептивні, репродуктивні, творчі, проблемні, частково-пошукові та дослідницькі; за важливими компонентами діяльності – методи організації й самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності, методи стимулювання й мотивації учіння, методи контролю й самоконтролю у навчанні; за особливостями організації логічного шляху навчального пізнання (індуктивні, дедуктивні) та рівнем пізнавальної активності студентів – репродуктивні, евристичні, дослідницькі. Залежно від ступеня залучення до навчальної діяльності методи навчання деякі науковці поділяють на активні та пасивні.

В останні роки під впливом розвитку педагогічної науки в контексті гуманізації та демократизації освітнього процесу та впровадження суб'єктно-суб'єктної парадигми освіти активно застосовуються методи активізації навчально-пізнавальних дій студентів. Найефективнішими активними методами навчання в межах нових інтерактивних технологій були виділені такі, як навчання у співробітництві, метод проектів,

різнорівневе навчання та інші (Коваль, Сисоєва, Сущенко, 2009; Наволокова, 2011).

Отже, інтерактивний метод навчання – це спосіб колективної взаємодії учасників педагогічного процесу через бесіду, діалог, під час яких відбувається їхня взаємодія з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей тих, хто навчається. Інтерактивна взаємодія виключає і домінування одного учасника освітнього процесу над іншим, і однієї думки над іншою. Під час інтерактивного навчання суб'єкти навчання вчать бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення. Інтерактивне навчання – це діалогічне навчання, у ході якого здійснюється взаємодія викладача і студента. Тому метою інтерактивного навчання є створення комфортних умов навчання, за яких суб'єкт навчання відчуває успішність, свою інтерактивну досконалість, що робить продуктивним сам освітній процес.

До переваг інтерактивного навчання перед традиційним слід віднести такі: у роботі задіяні всі суб'єкти навчання групи, які навчаються працювати в команді; у суб'єктів формується доброзичливе ставлення до опонента; кожен суб'єкт навчання має можливість пропонувати свою думку; створюється „ситуація успіху”; формуються навички толерантного спілкування, уміння аргументувати свій погляд, знаходити альтернативне рішення проблеми; за короткий час суб'єкти опановують велику кількість навчального матеріалу (Нісімчук, Падалка, Шпак, 2000).

Найпоширенішими інтерактивними традиційними методами навчання, що застосовуються під час навчання іноземних мов у закладі вищої освіти, є: словесні – бесіда, діалог; наочні – інтерактивна демонстрація; корпоративні методи навчання – робота в парах, робота в малих групах, карусель та ін.; колективно-групові методи навчання – „аналіз ситуацій”, „мозковий штурм”, вирішення проблем та ін.; ситуативні методи навчання – імітаційні ігри; дискусійні методи навчання – дискусія, дебати та ін.

З появою комп'ютерів, мультимедійної проекційної техніки та мережних засобів зв'язку як інтерактивної платформи для професійної підготовки майбутніх фахівців, а також під впливом упровадження у заклади вищої освіти особистісно зорієнтованої парадигми освіти й реалізації діяльнісного та інтегративного підходів, методи навчання почали швидко видозмінюватися та розвиватися.

До основних цілей застосування комп'ютерно зорієнтованих методів навчання в процесі навчання іноземних мов слід віднести:

- розвиток уваги, фантазії, уяви, спостережливості, нестандартності мислення, інтересу до навчання;
- формування полікультурної особистості;
- виховання системності, логічності, критичності й креативності мислення, а також працездатності, допитливості, пізнавальної самостійності та наполегливості в досягненні поставленої мети;

- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- заповнення прогалин у знаннях, уміннях і навичках з іноземних мов;
- розвиток умінь самонавчання, саморозвитку й самовдосконалення;

• формування вмінь мислити, творити, самостійно здобувати та засвоювати знання, уміння і навички (Коваль, Сисоєва, Сущенко, 2009).

На наш погляд, будь-який комп'ютерно зорієнтований метод навчання іноземних мов є тією чи тією мірою завжди інтерактивний.

Ураховуючи комунікативний підхід та ситуативність навчальної діяльності як основні критерії формування іншомовної комунікативної компетенції, Н. Кочубей поділяє інтерактивні методи навчання на ситуативні та неситуативні. До неситуативних інтерактивних методів вона зараховує такі методи, як діалог, опитування, взаємоопитування та мовний портфель учня. Ситуативні інтерактивні методи дослідниця представляє двома групами методів: ігрові та неігрові. Неігрові методи включають аналіз ситуацій, аукціон ідей, різного плану диспути, дебати, форуми, дискусії, „мозковий штурм”. Серед ігрових ситуативних інтерактивних методів виділяє імітаційні (рольові та ділові ігри) та неімітаційні (моделювальні ігри, проектні ігри, тренінги, обмін знаннями) (Кочубей, 2010).

Використання рольових ігор, у яких суб'єкти навчання спілкуються в парах або в групах, не лише дозволяє зробити заняття більш різноманітним, а й дає можливість їм проявити мовленнєву самостійність, реалізувати комунікативні вміння та мовленнєві навички. Вони можуть допомагати один одному, успішно коригувати висловлення своїх співрозмовників, навіть якщо викладач не дає такого завдання. Учасники рольових ігор можуть виконувати різноманітні ролі, при цьому їхнім завданням є вирішення проблемної ситуації. Саме серії проблемних завдань відкривають можливості використання іноземної мови для повсякденного спілкування, а також для вирішення професійних завдань.

Забезпечуючи формування відповідних видів мовленнєвої діяльності, вони допомагають реалізувати основну функцію вивчення іноземної мови у ЗВО – формування в суб'єктів навчання професійної комунікативної компетентності. Створюючи проблемні ситуації, викладач повинен стежити, щоб завдання відповідали рівню наявних знань та інтелектуальних можливостей суб'єктів навчання, не були стереотипними, відображали реальні ситуації професійної діяльності, подавали проблему під несподіваним кутом зору, а також були пов'язані з темою заняття, текстом, який вони читали, граматику, яку вони опрацьовували. Виконуючи такі завдання, суб'єкти навчання можуть практично осмислити інформацію, подану в тексті, активізувати лексичний та граматичний матеріали.

Залежно від способу організації колективної навчально-пізнавальної діяльності, на нашу думку, доцільно поділити інтерактивні методи

навчання іноземних мов на:

- групові (фронтальні), які передбачають навчання викладачем групи студентів. Усі студенти в кожен момент часу працюють разом чи індивідуально над одним завданням із наступним контролем результатів;
- колективно-кооперативні, які передбачають організацію навчання в малих групах, об'єднаних спільною навчальною метою, наприклад, метод співпраці в малих групах. За такої організації навчання викладач керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, якими він спрямовує діяльність групи. Таке навчання відкриває для суб'єктів навчання можливості співпраці зі своїми однолітками, дозволяє реалізувати природне прагнення кожної людини до спілкування, сприяє досягненню високих результатів засвоєння знань та формування вмінь.

Залежно від способів стимулювання й мотивації учіння інтерактивні методи навчання іноземних мов можна поділити на ситуативно-тематичні, дискусійні та дослідницькі.

Ситуативно-тематичні інтерактивні методи навчання іноземних мов передбачають наявність спеціально створених комунікативних ситуацій, що моделюють реальність (зокрема і на комп'ютері), у якій суб'єкти навчання є активними учасниками.

До дискусійних інтерактивних методів навчання іноземних мов можна віднести такі, як диспути, дебати, форуми, „мозковий штурм”. Не менш цікавим і корисним видом діяльності під час вивчення іноземної мови є створення дискусій, тематика яких може бути різноманітною. Доцільно створювати професійно зорієнтовані дискусії, прив'язуючи їх до майбутньої спеціальності суб'єктів навчання та застосовуючи відповідну спеціалізовану лексику. За основу таких обговорень можна брати інформацію з прочитаних текстів та статей професійного напрямку. Під час такого виду роботи викладач повинен узяти на себе роль організатора спілкування, формулювати питання, звертати увагу на оригінальні думки учасників, суперечливі питання, допомогти в розв'язанні напружених моментів, що виникають під час дискусії. Приводом для створення дискусії може стати питання, поставлене після опрацювання тексту професійної спрямованості: Чи згодні ви як майбутній фахівець з основними висновками статті? Обґрунтуйте свою думку.

Серед дослідницьких інтерактивних методів навчання іноземних мов можна виділити метод проєктів, а з появою мережі Інтернет – телекомунікаційні проєкти. Слово *проєкт* запозичене з латинської мови й походить від слова *proectus*, яке буквально означає ‘кинутий уперед’. У сучасному розумінні проєкт – це намір, який буде здійснено в майбутньому. Педагогічна технологія – це сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю сутністю. У проєктній роботі здобувачів вищої освіти залучають у створену викладачем пошукову навчально-пізнавальну діяльність. Використання проєктних технологій робить можливим формування та розвиток пошуково-дослідницьких, комунікативних, технологічних, інформаційних

компетенцій, формує креативність, стимулює інтелектуальну активність, розвиває комунікативні вміння, допомагає формувати міжпредметні зв'язки, вчить використовувати інформаційно-телекомунікаційні технології при вивченні іноземної мови, допомагає оволодіти навичками роботи в групі, формує соціальну мобільність. Крім того, усе це підвищує мотивацію суб'єктів, оскільки в цьому випадку вивчення мови стає не метою, а засобом створення кінцевого продукту діяльності. Навіть найслабші суб'єкти навчання можуть проявити себе тут повною мірою, виконуючи посильні для них завдання, і в результаті кожен з них робить свій внесок у створення проекту.

Отже, сутність інтерактивного навчання полягає у взаємонавчанні, груповій формі організації освітнього процесу з реалізацією активних групових методів навчання для вирішення дидактичних завдань. Викладач при цьому виконує функції помічника в роботі, консультанта, організатора, стає одним із джерел інформації. Здобувач вищої освіти і викладач під час освітнього процесу є рівноправними суб'єктами: виключено домінування будь-якого учасника, його поглядів над іншими. У результаті такого навчання студенти вчаться критично мислити, розв'язувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, приймати продумані рішення, брати участь у дискусії, спілкуватись з іншими людьми. Організації процесу багатосторонньої комунікації сприяє використання відповідних інтерактивних методів навчання, що спрямовані на розвиток творчих здібностей, орієнтують на діяльність, яка стимулює активність та винахідливість. До них можна віднести такі: мозковий штурм, метод проектів, рольові та ділові ігри, дискусії, дебати, круглі столи, методи типу „мереживна пилка”, „обери позицію”, „шкала думок” та ін. Відзначимо, що використання інтерактивних форм навчання під час вивчення іноземних мов у ЗВО буде ефективним, якщо зміст освітнього процесу перегукуватиметься з майбутньою професійною діяльністю суб'єктів навчання. При цьому викладач повинен зважати на рівень володіння ними мовою, рівень сформованості комунікативних навичок. Потрібно слідкувати, щоб теоретичні знання в процесі активного навчання ставали усвідомленими, щоб суб'єкт навчання розвивав і вдосконалював не лише знання з мови, а і міг пов'язувати їх з майбутньою професійною діяльністю.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, збільшення інтересу до вивчення предмета, зробити навчання цікавим, посилити бажання учитися – головні завдання сучасного закладу вищої освіти. На нашу думку, сприяти вирішенню поставлених перед освітою завдань мають інтерактивні технології навчання в поєднанні з традиційними, оскільки таке поєднання значно підвищує та оптимізує активність і продуктивність суб'єктів навчання в процесі вивчення іноземної мови. Тому актуальним є подальший пошук нових тенденцій і застосування в процесі навчання іноземної мови. Зокрема, інтерактивні технології навчання при вивченні іноземних мов потребують від усіх

учасників освітнього процесу розвитку комунікаційних умінь, навичок роботи в парах і групах, умінь аргументувати й дискутувати тощо. Інтерактивне навчання спілкування іноземною мовою створює сукупний ефект, який виявляється в тому, що на фоні програмного засвоєння знань формуються:

- уміння співпрацювати, розширювати пізнавальні можливості суб'єктів навчання, зокрема в здобуванні, аналізі й застосуванні інформації з різних джерел;
- комунікативна компетентність, можливість перенесення отриманих знань, умінь, навичок та способів діяльності в різні сфери життя;
- толерантність, яка характеризується сприйняттям інших людей і забезпечує повноту та адекватність спілкування в різних ситуаціях.

Інтерактивні технології навчання іноземних мов є перспективними технологіями, оскільки визначають діалог як провідну форму навчально-пізнавальної інтерактивної взаємодії з оперативним зворотним зв'язком і передбачають урахування основних методичних принципів навчання іноземних мов комунікативності та ситуативно-тематичної організації навчання.

Література та джерела

- Гончаренко, С. У. (1997). *Український педагогічний словник*. К., 176 с.
- Гончаров, С. М. (2007). *Форми, методи і організація навчального процесу в кредитно-модульній системі: навч.-метод. посіб.* Рівне, 184 с.
- Коваль, Т. І., Сисоєва, С. О. & Сущенко, Л. П. (2009). *Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: навч.-метод. посіб.* К., 280 с.
- Кочубей, Н. (2010). Характеристика інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання* : зб. наук. пр., 42, 133 – 139.
- Наволокова, Н. П. (2011). *Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій*. Х., 176 с.
- Нісімчук, А. С., Падалка, О. С. & Шпак, О. Т. (2000). *Сучасні педагогічні технології*. К., 368 с.
- Пометун, О. & Пироженко, Л. (2004). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід: метод. посіб.* К., 192 с.
- Сисоєва, С. О. (2011). *Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб.* К., 320 с.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2019 р.

Прийнято до друку 22.04.2019 р.

Рецензент – канд. філол. н., доц. Ніколаєнко І. О.